

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ υπ' αριθμ. 208/2016
ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Α 2 Τμήματος Διακοπών
Συνεδρίαση της 20ης Ιουλίου 2016**

Σύνθεση:

- Πρόεδρος** : Μεταξία Ανδροβιτονέα, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.
- Μέλη** : Γεώργιος Κανελλόπουλος , Βασιλική Πανταζή, Νικόλαος Δασκαλαντωνάκης, Γαρυφαλλιά Σκιάνη, Δήμητρα Κεφάλα, Δημήτριος Αναστασόπουλος, Ελένη Σβολοπούλου, Αδαμαντία Καπετανάκη, Ευαγγελία Σκαλτσά, Παναγιώτης Παππάς και Παναγιώτα – Ελευθερία Δασκαλέα – Ασημακοπούλου, Νομικοί Σύμβουλοι.
- Εισηγητής** : Θεόδωρος Στριλάκος, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.
- Αριθμ. Ερωτήματος** : Το με αριθμό πρωτοκόλλου ΔΗΔ/Φ.40/16376/7-6-2016 έγγραφο της Γενικής Διεύθυνσης Μεταρρυθμιστικής Πολιτικής και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης , Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Τμήμα Διαφάνειας, Ανοιχτής Διακυβέρνησης και Καινοτομίας του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης .
- Περίληψη Ερωτήματος** : Ερωτάται εάν, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 10B του ν. 3861/2010, οι ομογενειακές οργανώσεις εξωτερικού έχουν υποχρέωση ανάρτησης στην ιστοσελίδα του προγράμματος «διαύγεια» των απολογιστικών στοιχείων για τις δαπάνες τους, που σχετίζονται με τη λήψη επιχορήγησης άνω των 3.000 ευρώ ετησίως από φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, για την χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων τους.

Επί του ως άνω ερωτήματος το Α 2 Τμήμα Διακοπών του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους γνωμοδότησε κατά πλειοψηφία ως ακολούθως :

ΙΣΤΟΡΙΚΟ - ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΣ :

1. Η Γενική Διεύθυνση Μεταρρυθμιστικής Πολιτικής και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης , Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Τμήμα Διαφάνειας, Ανοιχτής Διακυβέρνησης και Καινοτομίας του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, με το με αριθμό πρωτοκόλλου ΔΗΔ/Φ.40/16376/7-6-2016 έγγραφό της, υπέβαλε προς το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους το ακόλουθο ερώτημα :

Με το άρθρο 16 του ν. 4305/2014 (ΦΕΚ Α' 237), προστέθηκε άρθρο 10Β στο ν. 3861/2010, σύμφωνα με τις διατάξεις του οποίου οι πάσης φύσεως μη κερδοσκοπικοί φορείς που επιχορηγούνται από τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης με ποσό άνω των 3.000 ευρώ ετησίως, δημοσιεύουν υποχρεωτικά στην ιστοσελίδα του προγράμματος «Διαύγεια» τα απολογιστικά τους στοιχεία, από τα οποία προκύπτει ο τρόπος διάθεσης της επιχορήγησης αυτής. Σε περίπτωση παράλειψης δημοσίευσης των ανωτέρω στοιχείων ο φορέας αποκλείεται στο μέλλον από ανάλογη επιχορήγηση. Στην ίδια διάταξη ορίζεται ότι οι αναγκαίες για την εφαρμογή του άρθρου διαδικαστικές και τεχνικές λεπτομέρειες, θα καθοριστούν με απόφαση του Υπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Στη συνέχεια εκδόθηκε η με αριθμό ΔΗΔ/Φ.40/1057/14-1-2015 απόφαση Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (ΦΕΚ Β' 116), στην οποία καθορίζεται η ακριβής διαδικασία ανάρτησης στην ηλεκτρονική εφαρμογή του προγράμματος, καθώς και τα συγκεκριμένα δικαιολογητικά δαπανών που πρέπει να υποβάλλει ο κάθε φορέας .

2. Εν όψει των ανωτέρω, εστάλησαν από το Υπουργείο Εξωτερικών, Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού, τα με αριθ. πρωτ. 3043/14-10-2015 και 2014/20-5-2016 έγγραφα προς την ερωτώσα υπηρεσία, όπου εκτίθενται τα ακόλουθα :

Το Υπουργείο Εξωτερικών επιχορηγεί Ομογενειακές Οργανώσεις Εξωτερικού, με σκοπό την υλοποίηση εκπαιδευτικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων τους στην αλλοδαπή, ενταγμένων στο πλαίσιο της πολιτικής για την διατήρηση της εθνικής και πολιτιστικής ταυτότητας των Ελλήνων της Διασποράς, την μελέτη και διάδοση της

Ελληνικής γραμματείας και την προαγωγή του Φιλελληνισμού. Οι ομογενειακές οργανώσεις υπόκεινται στις εθνικές νομοθεσίες των χωρών στις οποίες εδρεύουν και δραστηριοποιούνται, τα δε εκάστοτε παραστατικά τους στοιχεία εκδίδονται με τις ισχύουσες εκεί διατάξεις και στην εθνική γλώσσα εκάστου κράτους. Οι ομογενειακές οργανώσεις δεν υπόκεινται στο τέλος επιτηδεύματος του ν. 3986/2011 άρθρο 31 και δεν υποχρεούνται στην εφαρμογή των διατάξεων του Κώδικα Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών (ν. 4093/2012), με το σκεπτικό ότι αυτές έχουν συσταθεί στην αλλοδαπή και δραστηριοποιούνται σ' αυτήν. Επειδή λαμβάνουν επιχορηγήσεις από το Υπουργείο Εξωτερικών για την άσκηση των δραστηριοτήτων τους στην αλλοδαπή, απέκτησαν υποχρεωτικά Α.Φ.Μ. και οι οικονομικοί απολογισμοί για την διαχείριση των επιχορηγήσεων κατατίθενται υποχρεωτικά από αυτές στην Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού και είναι στη διάθεση των αρμοδίων οργάνων. Σε περίπτωση μάλιστα μη υποβολής απολογισμού δεν λαμβάνουν εκ νέου επιχορήγηση.

3. Ενόψει τούτων, υπεβλήθη προς το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους το ερώτημα εάν, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 10B του ν. 3861/2010, οι ομογενειακές οργανώσεις εξωτερικού έχουν υποχρέωση ανάρτησης στην ιστοσελίδα του προγράμματος «διαύγεια» των απολογιστικών στοιχείων για τις δαπάνες τους, που σχετίζονται με τη λήψη επιχορήγησης άνω των 3.000 ευρώ ετησίως από φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, για την χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων τους.

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΟ ΘΕΜΑ :

4. Το άρθρο 16 του ν. 4305/2014 ορίζει τα ακόλουθα :

« Μετά το άρθρο 10Α του ν. 3861/2010 προστίθεται άρθρο 10B ως εξής:

« Άρθρο 10B

Ενίσχυση της διαφάνειας στις δαπάνες επιχορηγούμενων φορέων Αστικές Μη Κερδοσκοπικές Εταιρείες, Σωματεία, Ιδρύματα, Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις και λοιποί μη κερδοσκοπικοί φορείς που επιχορηγούνται καθ' οιονδήποτε τρόπο από τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, κατά την παρ. 2 του άρθρου 1B του ν. 2362/1995, με ποσό άνω των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ συνολικά ετησίως, δημοσιεύουν στην ιστοσελίδα του προγράμματος Διαύγεια απολογιστικά στοιχεία δαπανών όπου αναφέρονται τα νόμιμα παραστατικά που αφορούν στο ποσό της επιχορήγησης, με ιδιαίτερη αναφορά του εκδότη και του λήπτη του παραστατικού,

καθώς και του αντικειμένου και του ύψους της συναλλαγής. Η παράλειψη της δημοσίευσης των ανωτέρω καταστάσεων συνεπάγεται τον αποκλεισμό των υπόχρεων φορέων από παντός είδους περαιτέρω επιχορήγηση ή χρηματοδότηση από φορείς του προηγούμενου εδαφίου. Με απόφαση του Υπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης καθορίζεται η διαδικασία πρόσβασης και καταχώρισης στοιχείων στο ηλεκτρονικό σύστημα του «Προγράμματος Διαύγεια», καθώς και κάθε άλλη αναγκαία διαδικαστική και τεχνική λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου » .

5. Δυνάμει της πιο πάνω εξουσιοδοτικής διάταξης, εκδόθηκε η με αριθμό ΔΗΔ/Φ.40/1057/14-1-2015 απόφαση Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, η οποία ορίζει μεταξύ άλλων και τα παρακάτω :

« **Άρθρο 2 : Ορισμοί**

Επιχορηγούμενοι φορείς: Αστικές Μη Κερδοσκοπικές Εταιρείες, Σωματεία, Ιδρύματα, Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις και λοιποί μη κερδοσκοπικοί φορείς που επιχορηγούνται καθ' οιονδήποτε τρόπο από τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, με ποσό άνω των τριών χιλιάδων (3.000) συνολικά, ετησίως. Δεν συνιστά επιχορήγηση το συμβατικό αντάλλαγμα για εκτέλεση έργου, προμήθειας, υπηρεσίας ή μελέτης για λογαριασμό φορέα της γενικής κυβέρνησης κατά τη νομοθεσία περί δημοσίων συμβάσεων.

Φορείς Γενικής Κυβέρνησης: φορείς της Κεντρικής Κυβέρνησης (Κεντρική Διοίκηση, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που ανήκουν στην Κεντρική Κυβέρνηση), φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμοι και Περιφέρειες, νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου που ανήκουν, ελέγχονται ή χρηματοδοτούνται από τους ΟΤΑ), φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης (Ασφαλιστικά Ταμεία, Οργανισμοί Απασχόλησης και Οργανισμοί Παροχής Υπηρεσιών Υγείας). Οι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης πλην της Κεντρικής Διοίκησης περιλαμβάνονται στο Μητρώο Φορέων Γενικής Κυβέρνησης, που τηρείται με ευθύνη της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής.....

Άρθρο 3: Ένταξη στο Μητρώο Επιχορηγούμενων Φορέων του «Προγράμματος Διαύγεια»

1. Κάθε επιχορηγούμενος φορέας σύμφωνα με τους ορισμούς του άρθρου 2 της παρούσας απόφασης εγγράφεται στο «Μητρώο Επιχορηγούμενων Φορέων του Προγράμματος Διαύγεια». 2. Η ένταξη στο Μητρώο Επιχορηγούμενων Φορέων του «Προγράμματος Διαύγεια» πραγματοποιείται κατόπιν υποβολής σχετικού ηλεκτρονικού αιτήματος, εκ μέρους του επιχορηγούμενου φορέα, μέσω της Εφαρμογής Ανάρτησης Δαπανών Επιχορηγούμενων Φορέων που διατίθεται στον Δικτυακό Τόπο diavgeia.gov.gr. 3. Για την πιστοποίηση του υπόχρεου φορέα κατά την υποβολή του αιτήματος ένταξης χρησιμοποιούνται οι κωδικοί εισόδου στο πληροφοριακό σύστημα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων (taxisnet). Στο Μητρώο Επιχορηγούμενων Φορέων του «Προγράμματος Διαύγεια» καταχωρίζονται με αυτοματοποιημένο τρόπο από το πληροφοριακό σύστημα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων (taxisnet) τα εξής στοιχεία του επιχορηγούμενου φορέα: επωνυμία, έδρα, Αριθμός Φορολογικού Μητρώου. 4. Η έγκριση του αιτήματος, καθώς και οι σχετικές οδηγίες για την αρχικοποίηση και τη χρήση της εφαρμογής αποστέλλονται στην ηλεκτρονική διεύθυνση του φορέα που επιχορηγείται, όπως έχει δηλωθεί στη φόρμα εγγραφής. 5. Σε περίπτωση κατάργησης ή συγχώνευσης φορέα που έχει ενταχθεί στο Μητρώο Επιχορηγούμενων Φορέων του Προγράμματος Διαύγεια υποβάλλεται από τον επιχορηγούμενο φορέα, σχετική ενημέρωση στην Εφαρμογή Ανάρτησης Δαπανών Επιχορηγούμενων Φορέων. Στην περίπτωση αυτή απενεργοποιούνται τα δικαιώματα πρόσβασης αλλά παραμένουν εμφανείς οι πραγματοποιηθείσες εγγραφές και το ιστορικό του επιχορηγούμενου φορέα.

Άρθρο 4: Υποχρεώσεις παρόχων επιχορηγήσεων

1. Κάθε πράξη έγκρισης επιχορήγησης από φορείς της Γενικής Κυβέρνησης προς Αστικές Μη Κερδοσκοπικές Εταιρείες, Σωματεία, Ιδρύματα, Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις και λοιπούς μη κερδοσκοπικούς φορείς φέρει σε εμφανές σημείο την εξής σημείωση: «Σε περίπτωση που το ποσό των συνολικών επιχορηγήσεων από φορείς της Γενικής Κυβέρνησης υπερβεί τις τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ συνολικά ετησίως, οι επιχορηγούμενοι φορείς οφείλουν να αναρτούν στο Μητρώο Επιχορηγούμενων Φορέων του Προγράμματος Διαύγεια τα στοιχεία των δαπανών οι οποίες αφορούν στα ποσά των επιχορηγήσεων, σύμφωνα με το άρθρο 10 Β Ν. 3861/2010 όπως προστέθηκε με το άρθρ. 16 Ν. 4305/2014»

2. Η παράλειψη της δημοσίευσης των στοιχείων δαπανών, σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθρου 10B Ν. 3861/2010 και της παρούσας απόφασης συνεπάγεται τον αποκλεισμό των υπόχρεων φορέων από παντός είδους επιχορήγηση ή χρηματοδότηση από φορείς της γενικής κυβέρνησης στο μέλλον. Οι πάροχοι επιχορηγήσεων της γενικής κυβέρνησης οφείλουν να προβαίνουν στο σχετικό έλεγχο πριν την έγκριση της επιχορήγησης.

Άρθρο 5: Όροι και προϋποθέσεις ανάρτησης δαπανών επιχορηγούμενων φορέων

1. Στο διαδίκτυο αναρτώνται τα στοιχεία των δαπανών που αφορούν στο ποσό της επιχορήγησης που έχουν λάβει οι επιχορηγούμενοι φορείς από κάθε φορέα της γενικής κυβέρνησης. 2. Στις περιπτώσεις που η επιχορήγηση έχει χορηγηθεί για ειδικό σκοπό, στο διαδίκτυο αναρτώνται αποκλειστικά οι δαπάνες που αφορούν στο σκοπό αυτό.

Άρθρο 6: Διαδικασία ανάρτησης δαπανών επιχορηγούμενων φορέων

1. Για την ανάρτηση των δαπανών στην Εφαρμογή Ανάρτησης Δαπανών Επιχορηγούμενων Φορέων, χρησιμοποιούνται οι κωδικοί εισόδου στο πληροφοριακό σύστημα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων (taxisnet). 2. Η ανάρτηση πραγματοποιείται με τη συμπλήρωση των στοιχείων της επόμενης παραγράφου σε ειδικά διαμορφωμένη ηλεκτρονική εφαρμογή στο διαδικτυακό τόπο του Προγράμματος Διαύγεια (Εφαρμογή Ανάρτησης Δαπανών Επιχορηγούμενων Φορέων του Προγράμματος Διαύγεια). 3. Στην Εφαρμογή Ανάρτησης Δαπανών Επιχορηγούμενων Φορέων του Προγράμματος Διαύγεια αναρτώνται για κάθε πραγματοποιηθείσα δαπάνη που αφορά στο ποσό της επιχορήγησης τα εξής στοιχεία:

α. το είδος και ο αριθμός του νομίμου παραστατικού, β. το καθαρό ποσό της δαπάνης (χωρίς ΦΠΑ) γ. ο τυχόν αναλογών ΦΠΑ, δ. τα στοιχεία του εκδότη εκάστου παραστατικού (Αριθμός Φορολογικού Μητρώου, ονοματεπώνυμο και πατρώνυμο για τα φυσικά πρόσωπα ή επωνυμία για τα νομικά πρόσωπα), ε. τα στοιχεία του λήπτη εκάστου παραστατικού (Αριθμός Φορολογικού Μητρώου, επωνυμία του φορέα), στ. το αντικείμενο της συναλλαγής, ζ. ο Αριθμός Διαδικτυακής Ανάρτησης της πράξης έγκρισης της επιχορήγησης στην οποία αφορά η δαπάνη. Σε

περίπτωση που η δαπάνη αντιστοιχεί σε περισσότερες επιχορηγήσεις, καταχωρίζονται οι Αριθμοί Διαδικτυακής Ανάρτησης όλων των σχετικών εγκριτικών των επιχορηγήσεων πράξεων » .

6. Εξάλλου, στο κείμενο της αιτιολογικής έκθεσης του ν. 4305/2014 αναφέρονται μεταξύ άλλων και τα παρακάτω :

«Αντικείμενο ρύθμισης των διατάξεων του παρόντος είναι η καθιέρωση της αρχής της ανοικτής διάθεσης και περαιτέρω χρήσης των εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων του δημόσιου τομέα, ο καθορισμός όρων, προϋποθέσεων και τρόπων διευκόλυνσης για την υλοποίησή της και η προσαρμογή της εθνικής νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2013/37 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου Η ανοικτή διάθεση των δημοσίων δεδομένων ενισχύει σημαντικά τη διαφάνεια και τη λογοδοσία στο δημόσιο, στο πλαίσιο της αρχής της φανεράς δράσης της διοίκησης

Επί των άρθρων 15 και 16 για την περαιτέρω ενίσχυση της διαφάνειας στο δημόσιο τομέα:

Με τα άρθρα 15 και 16 του νομοσχεδίου επιχειρείται η περαιτέρω ενίσχυση της διαφάνειας όσον αφορά στη διαχείριση του δημοσίου χρήματος, με την πρόβλεψη της ανάρτησης στο πρόγραμμα Διαύγεια στοιχείων εκτέλεσης των προϋπολογισμών των δημοσίων φορέων και απολογιστικών στοιχείων δαπανών μη κερδοσκοπικών φορέων που επιχορηγούνται καθ' οιονδήποτε τρόπο από τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης με ποσό άνω των τριών χιλιάδων ευρώ συνολικά ετησίως.».

7. Τέλος, στο κείμενο της αιτιολογικής έκθεσης του ν. 3861/2010 αναφέρονται μεταξύ άλλων και τα παρακάτω :

«Ι. Σκοπός του σχεδίου νόμου, με το οποίο εισάγεται η υποχρέωση ανάρτησης πράξεων των κυβερνητικών και διοικητικών οργάνων στο Διαδίκτυο, είναι η επίτευξη της μέγιστης δημοσιότητας της κυβερνητικής πολιτικής και της διοικητικής δράσης. Η ευρεία δημοσιότητα και η πρόσβαση στην πληροφορία που εξασφαλίζουν τα νέα μέσα διαδικτυακής επικοινωνίας διασφαλίζουν τη διαφάνεια της κρατικής δράσης και κατ' αποτέλεσμα την υπευθυνότητα, την ευθύνη και τη λογοδοσία από την πλευρά των φορέων άσκησης της δημόσιας εξουσίας.

Η ευρεία διαδικτυακή δημοσιότητα ενισχύει τις πραγματικές δυνατότητες των πολιτών να απολαύσουν και να ασκήσουν τα συνταγματικά κατοχυρωμένα δικαιώματά τους: πρωτίστως το δικαίωμα πληροφόρησης, όπως αυτό κατοχυρώνεται στο άρθρο 5 Α παρ. 1 του Συντάγματος, και συνακόλουθα και τα συνταγματικά κατοχυρωμένα δικαιώματα που συναρτώνται με ή και εξαρτώνται από την πληροφόρηση αυτή, όπως το δικαίωμα ανάπτυξης της προσωπικότητας, της συμμετοχής στην κοινωνική, οικονομικών και πολιτική ζωή (άρθρο 5 παρ. 1 Σ) αλλά και το δικαίωμα συμμετοχής στην Κοινωνία της Πληροφορίας (άρθρο 5 Α παρ. 2 Σ) » .

8. Εν όψει των ανωτέρω διατάξεων και λαμβανομένων υπ' όψιν των στοιχείων του φακέλου, υποστηρίχθηκε από μέλη του Τμήματος, ότι το εν λόγω ερώτημα άπτεται ευαίσθητων ζητημάτων εθνικής σημασίας, που αφορούν την οικονομική ενίσχυση και τις υποχρεώσεις των ομογενειακών οργανώσεων εξωτερικού και για το λόγο αυτό θα έπρεπε να ζητηθεί και η γνώμη του Γραφείου Νομικού Συμβούλου του Υπουργείου Εξωτερικών επ' αυτού. Κατόπιν τούτου ετέθη σε ψηφοφορία το ζήτημα της παραπομπής ή μη του ερωτήματος ενώπιον της Ολομέλειας του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, με ορισμό συγχρόνως συνεισηγητή από τα μέλη του, που υπηρετούν στο Γραφείο Νομικού Συμβούλου του Υπουργείου Εξωτερικών. Κατά την γνώμη της πλειοψηφίας, η οποία απαρτίσθηκε από την Αντιπρόεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Μεταξία Ανδροβιτσανέα και τους Νομικούς Συμβούλους του Κράτους Βασιλική Πανταζή, Νικόλαο Δασκαλαντωνάκη, Δημήτρα Κεφάλα, Αδαμαντία Καπετανάκη, Ευαγγελία Σκαλτσά και Παναγιώτα – Ελευθερία Δασκαλέα – Ασημακοπούλου, δεν συντρέχει λόγος παραπομπής του ερωτήματος στην Ολομέλεια με ορισμό συνεισηγητή, διότι το ερώτημα περιορίζεται στην ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων που αφορούν το πρόγραμμα « διαύγεια », με τις οποίες δεν τίγονται θέματα εθνικής ασφάλειας ή εξωτερικής πολιτικής .

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ :

9. Περαιτέρω, κατά τη συζήτηση μεταξύ των μελών του Τμήματος, επί του ερωτήματος διατυπώθηκαν δύο γνώμες:

Κατά την άποψη της **πλειοψηφίας** , η οποία απαρτίσθηκε από την Αντιπρόεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Μεταξία Ανδροβιτσανέα και τους

Νομικούς Συμβούλους του Κράτους Βασιλική Πανταζή, Νικόλαο Δασκαλαντωνάκη, Γαρυφαλλιά Σκιάνη, Δήμητρα Κεφάλα, Ελένη Σβολοπούλου, Αδαμαντία Καπετανάκη, Ευαγγελία Σκαλτσά και Παναγιώτα – Ελευθερία Δασκαλέα – Ασημακοπούλου, από τις προαναφερθείσες διατάξεις και το περιεχόμενο των αντίστοιχων αιτιολογικών εκθέσεων, σε συνδυασμό με τα στοιχεία που εστάλησαν από την ερωτώσα υπηρεσία, συνάγονται τα ακόλουθα :

Με το άρθρο 16 του ν. 4305/2014, ο νομοθέτης θέλησε να υπαχθούν στη διαδικασία δημοσιότητας και ελέγχου όλοι ανεξαιρέτως οι μη κερδοσκοπικοί φορείς, οι οποίοι λαμβάνουν κρατική επιχορήγηση για οποιοδήποτε λόγο. Για το λόγο άλλωστε αυτό, στο πρώτο εδάφιο του νέου άρθρου 10Β που προστέθηκε στο νόμο 3861/2010, ο νομοθέτης καταβάλλει προσπάθεια να μνημονεύσει το σύνολο των δυνατών μορφών που μπορεί να λάβει ένα επιχορηγούμενο από το Κράτος νομικό πρόσωπο (εταιρείες, σωματεία, ιδρύματα, συνεταιριστικές επιχειρήσεις), χρησιμοποιώντας στο τέλος τον πλέον γενικό όρο « και λοιποί μη κερδοσκοπικοί φορείς», για να δείξει σαφώς ότι οποιαδήποτε ομάδα προσώπων χρηματοδοτείται από την Κυβέρνηση υπόκειται στις διατάξεις του άρθρου αυτού και ότι δεν αναγνωρίζεται οποιαδήποτε εξαίρεση .

10. Άλλωστε, θα ήταν αντίθετο προς το γράμμα και το πνεύμα του νόμου (βλ. σχετικά και ΓνΝΣΚ 78/2015), να εξαιρεθούν από τις απαιτήσεις για διαφάνεια και ανοιχτό κοινωνικό έλεγχο, ακριβώς οι φορείς εκείνοι που χρηματοδοτούνται για να εκπληρώσουν με τη δράση τους, τους πλέον σημαντικούς και κρίσιμους εθνικούς στόχους, όπως αναμφίβολα είναι η υλοποίηση εκπαιδευτικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων των φορέων στην αλλοδαπή, ενταγμένων στο πλαίσιο της προσπάθειας για την διατήρηση της εθνικής και πολιτιστικής ταυτότητας των Ελλήνων της Διασποράς, την μελέτη και διάδοση της Ελληνικής γραμματείας και την προαγωγή του Φιλελληνισμού. Προφανώς, όσο πιο σημαντικός για τον Ελληνισμό είναι ο σκοπός, για την επίτευξη του οποίου καταβάλλεται η επιχορήγηση, τόσο αυξημένη αντίστοιχα είναι η καθολική απαίτηση για δημόσιο έλεγχο και διαφάνεια αναφορικά με τον τρόπο που αυτή δαπανάται.

11. Η ίδια η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Εξωτερικών, έχει πλήρη επίγνωση της ανάγκης για δημόσιο έλεγχο και διαφάνεια στην προκειμένη περίπτωση, εφόσον επισημαίνει με έμφαση στο με αριθμό πρωτ. 3043/14-10-2015 έγγραφό της, ότι οι απολογισμοί των επιχορηγήσεων από τις οργανώσεις αυτές κατατίθενται

υποχρεωτικά στην Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού, είναι στη διάθεση των αρμοδίων οργάνων και σε περίπτωση μη υποβολής τους οι ομογενειακές οργανώσεις δεν λαμβάνουν εκ νέου επιχορηγήσεις. Κατ' ουσίαν, τα ίδια απολογιστικά στοιχεία που ήδη κατατίθενται στην υπηρεσία του Υπουργείου Εξωτερικών, θα αναρτώνται και στην ιστοσελίδα του προγράμματος «διαύγεια», αφού προηγουμένως υποστούν την τυχόν αναγκαία επεξεργασία για να είναι πλήρως συμβατά με την ηλεκτρονική εφαρμογή της ιστοσελίδας. Εξάλλου, από το πραγματικό της υποθέσεως, όπως αυτό προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου του ερωτήματος, δεν προκύπτει οποιοσδήποτε σοβαρός και συγκεκριμένος λόγος που τυχόν θα καθιστούσε αδύνατη ή έστω εξαιρετικά δυσχερή την εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων στις ομογενειακές οργανώσεις εξωτερικού.

12. Κατά τη άποψη της **μειοψηφίας**, η οποία απαρτίσθηκε από τους Νομικούς Συμβούλους του Κράτους Γεώργιο Κανελλόπουλο, Δημήτριο Αναστασόπουλο και Παναγιώτη Παππά, πρέπει να γίνουν δεκτά τα εξής :

Α. Το πρόγραμμα «Διαύγεια», όπως σαφώς προκύπτει από τις διατάξεις που συνθέτουν την οργάνωσή του και ευθέως ομολογείται από την εισηγητική έκθεση του σχετικού νόμου, έχει ως σκοπό την πραγμάτωση της διαφάνειας στη διοικητική δράση. Η διοικητική δραστηριότητα πρέπει, ως συνέπεια της εφαρμογής των σχετικών διατάξεων να αποκτά διαπερατότητα, με την έννοια ότι οι διοικούμενοι δύνανται ευκόλως να λαμβάνουν γνώση των σχετικών πράξεων που συνθέτουν σε διάφορους τομείς τις ενέργειες της διοίκησης. Τούτου δοθέντος, είναι προφανές ότι οι νεώτερες διατάξεις περί των ερωτήσεων, εισάγουσες την υποχρέωση μη διοικητικών φορέων με έδρα στην αλλοδαπή της ανάρτησης παραστατικών συναλλαγών (τιμολόγια, αποδείξεις παροχής υπηρεσιών κ.α.) πρέπει να ερμηνευθούν στο πλαίσιο του σκοπού της «Διαύγειας». Με την έννοια αυτή μπορεί να συναχθεί ότι οι σχετικές νεώτερες ρυθμίσεις αν ληφθούν στην γραμματική και (συνακόλουθα) στην ονομαστική τους σημασία, επάγουσες την υποχρέωση στους φορείς περί των ερωτήσεων (ομογενειακές οργανώσεις με έδρα στην αλλοδαπή) της ανάρτησης άνευ ετέρου στοιχείων δαπανών, όπως δέχεται η πλειοψηφία, αναιρούν ευθέως το σκοπό της «Διαύγειας» : Τα παραστατικά, εκ προοιμίου σε γλώσσα της αλλοδαπής, δεν μπορούν να επικοινωνήσουν το περιεχόμενό τους στους διοικούμενους. Η εν λόγω ανάρτηση, εφ' όσον πραγματοποιηθεί, συνιστά περιγραφή των διατάξεων και άρα ευθεία

καταστρατήγηση του σκοπού της θεσπίσεώς τους με περαιτέρω συνέπεια την ανυπαρξία οποιασδήποτε μορφής διαύγειας στις σχετικές πράξεις.

Β. Επιπροσθέτως σε όσα προεκτέθηκαν πρέπει να υπομνησθούν ζητήματα ενδεχομένως ανυπερβλήτων πρακτικών δυσκολιών στη διαδικασία ανάρτησης εκ μέρους των ως άνω φορέων, εφ' όσον τους ζητηθεί τούτο, όπως δέχεται η πλειοψηφία. Οι συναλλαγές διεπόμενες, ευλόγως, από αλλοδαπό δίκαιο εμπίπτουν στις δεσμεύσεις τού εν λόγω δικαίου με ενδεχομένως αγνώστου φύσεως (και πάντως μη γνωστές εκ προοιμίου στον έλληνα νομοθέτη) συνέπειες ως προς τη δυνατότητα της ανάρτησής τους. Οι πρακτικές δυσκολίες αφήνουν ανοικτό το ζήτημα της αδυναμίας υλοποίησης της ανάρτησης των πράξεων αυτών με συνέπεια την διακοπή της χρηματοδότησης των αντίστοιχων φορέων με ενδεχόμενη βλάβη των εθνικών συμφερόντων, όπως συναφώς επισημαίνεται από τις αρμόδιες υπηρεσίες και κυρίως από την Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού, με το υπ' αριθμ. πρωτ. 3043/14-10-2015 και 2014/20-5-2016 έγγραφά της.

Από το σύνολο όσων αναπτύχθηκαν προηγουμένως, πρέπει να γίνει δεκτό, σύμφωνα με την γνώμη της μειοψηφίας, ότι οι διατάξεις του Ν.3861/2010, άρθρ. 10Β, όπως προστέθηκαν με τις διατάξεις του Ν.4305/2014, άρθρ.16, καθώς και οι ρυθμίσεις της ΥΑ ΔΗΔ/Φ. 40/1057/14.1.2015 του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Διοικητικής Αποκέντρωσης, δεν εντάσσουν στο εφαρμοστικό τους πεδίο τούς φορείς περί ων το ερώτημα (ομογενειακές οργανώσεις με έδρα την αλλοδαπή) και άρα δεν υφίσταται για τους εν λόγω φορείς η προβλεπόμενη στις εν λόγω διατάξεις υποχρέωση ανάρτησης στη «Διαύγεια» στοιχείων δαπανών.

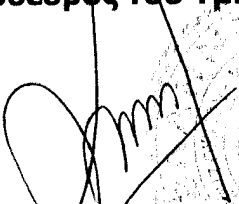
ΑΠΑΝΤΗΣΗ :

13. Κατόπιν των προαναφερομένων, το Α 2 Τμήμα Διακοπών του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους γνωμοδοτεί, κατά πλειοψηφία, ότι κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 10Β του ν. 3861/2010, οι ομογενειακές οργανώσεις εξωτερικού έχουν υποχρέωση ανάρτησης στην ιστοσελίδα του προγράμματος «διαύγεια» των απολογιστικών στοιχείων για τις δαπάνες τους, που σχετίζονται με τη λήψη

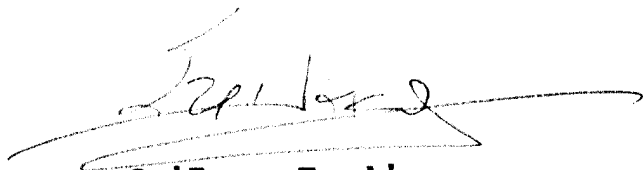
επιχορήγησης άνω των 3.000 ευρώ ετησίως από φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, για την χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων τους .

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 26 -7-2016
Η Πρόεδρος του Τμήματος

Μεταξία Ανδροβιτσανέα
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Ο Εισηγητής

Θεόδωρος Στριλάκος
Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.